

прогресу доходи талановитих людей зовсім не повинні оподатковуватися. Другий доводить: щоб уникнути дестимулювання економічної активності, податки мають бути пропорційними і рівень ставки не перевищувати 20 %. Обидва автори сходяться на думці, що високі податки у будь-якому разі призводять до неповного використання продуктивних можливостей платників. У кінцевому підсумку матимемо звуження потенційно можливої бази оподаткування та скорочення доходів бюджету.

Висновки. Отже, підсумовуючи багатовіковий досвід дослідження місця й ролі податків у суспільстві представниками різних наукових шкіл, можна зробити узагальнення: податки розглядаються як обов'язкові платежі, що використовуються для фінансування суспільних благ і послуг; є дієвим засобом фінансової політики держави для впливу на розташування ресурсів, перерозподіл багатства, суспільний вибір громадян у демократичному суспільстві.

В умовах економіки добробуту податки є безальтернативним за вагомістю джерелом формування доходів бюджету держави та багатофункціональним інструментом перерозподілу ВВП з метою соціального забезпечення громадян і досягнення стійкого економічного зростання. Податки встановлюються на законодавчому рівні, тому є демократичними за способом встановлення та обов'язковими за процедурою сплати.

Література

1. Озеров И.Х. Основы финансовой науки: Учение об обыкновенных доходах. – 5-е изд. – М., 1917, вып. 1. – 544 с.
2. Андрущенко В.Л. Фінансова думка Заходу в XX столітті (теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів). – Львів: Каменяр. – 2000. – 303 с.
3. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов (Вступ. стаття и коммент. к.э.н. В.С. Афанасьева). – М.: Соцэкгиз, 1962. – 684 с.
4. Рикардо Д. Начала политической экономии и налогового обложения. Пер. с англ. – Соч, т. 1. – М.: Госполитиздат, 1955. – 360 с.
5. Wicksell K.A. New Principle of just Taxation// Classics in the Theory of Public Finance/ Ed. by R.A. Musgrave & A.T. Peacock N.J.: St. martin's Press, 1967. – P. 72.
6. Кейнс Дж. Общая теория занятости, процента и денег. – М.: Прогресс, 1978. – 548 с.
7. Бьюкенен Дж. М. Сочинения. Пер. с англ, т. 1/ Гл. ред. кол.: Р.М. Нуреев и др. – М.: Таурус Альфа, 1997. – 560 с.

УДК 330.12:136.7

Доц. В.І. Куцик, канд. екон. наук;
студ. Я.Я. Медвідь – Львівська КА

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ АКТИВІВ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Розглянуто деякі особливості формування капіталу торговельних підприємств та відмінність їх від промислових. Дано визначення певних термінів при роботі з активами.

Assoc. prof. V.I. Kucyk; stud. Ya.Ya Medvid – L'viv commercial academy

Assets forming features of point-of-sale enterprise are in modern terms

Considered some forming of capital point-of-sale enterprises features. Determination of certain terms is given during work with assets.

З переходом України до ринкової економіки основною ланкою народного господарського комплексу стає підприємство. Планомірно комбінуючи ресурси підприємства, у сучасних умовах необхідно проводити велику роботу щодо раціональної організації діяльності підприємства відповідно до вимог ринку, обґрунтованості планових обсягів діяльності, зниження рівня витрат, підвищення прибутковості і рентабельності діяльності підприємства.

Сукупність економічних ресурсів, які є в розпорядженні підприємства та які забезпечують отримання прибутку в разі їх корисного використання, становлять майно підприємства або його активи.

Під капіталом розуміють суму коштів, необхідну для започаткування та здійснення діяльності. Власник капіталу, купуючи на ринку товари – робочу силу й засоби виробництва, поєднує їх у процесі праці й після реалізації продукції (наданих послуг) одержує більшу вартість, ніж ним авансована. Підприємство має відокремлене майно, склад та вартість якого відображається в його балансі в розділі "Активи"[1].

Постійний капітал підприємства поділяється на основний і обіговий капітал. *Основний капітал* – це частина постійного капіталу, яка складається з вартості засобів праці та обертається протягом кількох періодів виробництва. *Обіговий капітал* – це та частина постійного капіталу, яка витрачається на придбання на ринку предметів праці та оплату праці робочої сили.

Основні активи підприємства представлено такими активами.

Основні фонди. До них належать засоби праці терміном служби понад один рік, як діючі, так і ті, що перебувають на консервації, у запасі або передані іншим суб'єктам господарювання в оперативну оренду, що є власністю підприємства. Згідно зі законом України "Про оподаткування прибутку підприємств", під терміном "основні фонди" треба розуміти матеріальні цінності, що призначені для використання у господарській діяльності підприємства протягом періоду, який перевищує 365 календарних днів із дати введення в експлуатацію таких матеріальних цінностей, та вартість яких поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом [2].

У балансі підприємства подається окремо первісна (балансова) та залишкова вартість основних фондів, а також сума зносу, нарахована відповідно до встановленого порядку.

Орендні підприємства відображають в балансі вартість орендних основних засобів цілісних майнових комплексів державних підприємств або їх структурних підрозділів; орендарі – вартість основних фондів, що взяті у фінансову оренду.

Нематеріальними активами є активи, які не мають матеріально-речової форми, але приносять підприємству додатковий прибуток або створюють умови для його отримання. Це вартість прав користування водою, іншими природними ресурсами, промисловими зразками, знаками для товарів та послуг, місцем на товарній та фондовій біржі, об'єктами промислової та інтелектуальної власності, "ноу-хау", гудвіла, прав користування будівлями, спорудами, що внесені до статутного фонду підприємства або придбані у процесі діяльності, вартість програмного забезпечення обчислювальної техніки тощо.

Нематеріальні активи – це категорія, яка виникає внаслідок володіння правами на об'єкти інтелектуальної власності або на обмежені ресурси та їхнього використання в господарській діяльності з метою отримання прибутку [2]. Склад майна торговельного підприємства має певні особливості, що обумовлюються специфікою його функцій. Ці особливості полягають в такому.

У складі майна торговельного підприємства переважають обігові активи. Це обумовлено тим, що торговельне підприємство, виконуючи посередницькі операції, об'єктом своєї праці має товар, який закуповується у постачальника, транспортується до місця реалізації, зберігається та готується до продажу, реалізується споживачеві. Необхідність виконання цих операцій для безперервної реалізації товарів споживачу відповідного асортименту та якості обумовлює особливості операційного циклу торговельного підприємства та обслуговування його обіговими активами.

У складі обігових активів торговельного підприємства переважне місце займають матеріальні обігові активи, які представлені товарними запасами, запасами інших товарно-матеріальних цінностей, що використовуються як предмет праці; витратами обігу на залишок нереалізованих товарів; витратами майбутніх періодів.

Особливості складу грошових коштів підприємства пов'язані зі статтею активів "каса". На відміну від промислового підприємства на торговельному підприємстві готівкові кошти обслуговують не тільки господарські потреби (в межах передбачених законодавством), але й призначені для проведення безперебійних розрахунків з покупцями в процесі здійснення роздрібної торгівлі. Потреба в коштах на ці цілі залежить від кількості вузлів розрахунків за товари та одноденного товарообігу підприємства.

Дебіторська заборгованість постачальників (за отриманими авансами) виникає, насамперед у зв'язку зі здійсненням операцій, що проводять в процесі формування товарного забезпечення товарообігу підприємства на умовах авансової оплати. Обсяг її формування залежить від кон'юнктури ринку товарних ресурсів та ступеня довіри до торговельного підприємства з боку його постачальників.

Обсяг позаобігових активів торговельного підприємства у загальному складі майна займає значно меншу частку порівняно з обіговими активами і представлений переважно основними засобами. Це пов'язано з тим, що основні фонди торговельного підприємства призначені для створення умов для обслуговування покупців та для зберігання товарів. Основні фонди, що використовуються у процесі діяльності торговельного підприємства, не завжди є його власністю і, відповідно не знаходять відображення в його балансі.

Нематеріальні активи торговельного підприємства представлені насамперед так званим гудвілом (діловою репутацією). Кількісна оцінка гудвілу проводиться при приватизації торговельного підприємства або при його купівлі-продажу як різниця між фактичною ціною об'єкта продажу (приватизації) та бухгалтерською оцінкою його вартості, яка виникає внаслідок кращих управлінських рішень та здібностей, домінуючої позиції на ринку продукції (робіт, послуг), нових технологій, що використовуються.

Література

1. Закон України "Про стандартизацію" від 17 травня 2001 р. № 2408- III.
2. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від. 25 травня 1997 р. № 283/97-ВР (зі змін і доповн.).
3. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: Підручник. – К.: КНЕУ, 2000. – 528 с.
4. Мазаракі А.А. та ін. Економіка торговельного підприємства: Підручник для вузів/ Під ред. проф. Н.М. Ушакової. – К.: Хрещатик, 1999. – 800 с.
5. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <http://www.ebk.ua>

УДК 338.1/43

Здобувач Н.П. Особа* – Львівський НАУ

МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ІНТЕНСИВНОГО ТИПУ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто питання формування інтенсивного типу економічного розвитку сільськогосподарських підприємств в Україні. Особливий акцент поставлено на проблемі залучення виробничих ресурсів та забезпечення їх екологічності.

Competitor N.P. Osoba – L'viv national agricultural university

Mechanism of intensify type of agricultural enterprises economy development forming

The article deals with the intensify type of agricultural enterprises economy development forming in Ukraine. Specially some necessary ascents of producing recourses using by its ecologic basis are shown.

Постановка проблеми. Відродження сільськогосподарського виробництва, його ефективний розвиток можливий за умови підвищення темпів розширеного відтворення на основі його інтенсифікації та залучення новітніх ресурсоощадних технологій. Інтенсифікація сільськогосподарського виробництва є ефективною формою розширеного відтворення виробничих структур різних організаційно-правових форм господарювання. Але через те, що інтенсифікація пов'язана з додатковим залученням ресурсів, а ресурси завжди обмежені, тому треба вирішувати проблему оптимальної інтенсивності виробництва з урахуванням наявних ресурсів, тобто в реальних умовах господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми інтенсивного розширеного відтворення, процесу інтенсифікації і її економічної ефективності у сільському господарстві розглянуто у наукових працях економістів-аграрників В.Г. Андрійчука, П.С. Березівського, Ю.Д. Білика, О.А. Бугуцького, І.М. Буздалова, Ф.В. Горбоноса, В.Н. Зимовця, Р.А. Івануха, Л.І. Касьянова, В.І. Мацибори, С.В. Мочерного, А.О. Омеляненка, І.В. Поповича, П.Т. Саблука, А.П. Самойленка, А.М. Стельмашука, Г.В. Черевка, В.Й. Шияна У працях цих вчених висвітлено цілі теорії інтенсифікації, опрацьовано значний фактичний матеріал, на основі чого зроблені висновки і обґрунтовано низку рекомендацій щодо основних напрямків розвитку інтенсифікації сільського господарства. Проте практично жодна з праць вчених не може

* Наук. керівник: проф. П.С. Березівський, д-р екон. наук – Львівський НАУ